

CDA uit de macht in Brabant

Provincie krijgt 'liberaal-sociale' coalitie: VVD, SP, D66 en PvdA. De Ruit om Eindhoven is van de baan.

door Tom Tacken

DEN BOSCH - Het CDA staat in Brabant aan de kant. Voor het eerst in de geschiedenis van de provincie lijkt de christendemocraten de toegang tot het provinciebestuur te worden ontzegd. Dat is des te opmerkelijker omdat in alle andere provincies van het land het CDA al wel in een college of aan de onderhandelingstafel zit.

Om 18.00 uur bracht de provincie gisteren het nieuws naar buiten dat formateur Gerrit Jan Swinkels nu inzet op een 'liberaal-sociale' coalitie. VVD en D66 denken er samen met SP en PvdA uit te kunnen komen. Het is de derde variant die na de verkiezingen op tafel is komen te liggen.

„De VVD gaat over links”, reageert Marianne van der Sloot verbeten namens het CDA. „Ik wens ze veel geluk om dit aan hun achterban uit te leggen.” VVD'er Bert Pauli denkt dat te kunnen: „Met zeventien liberalen en dertien socialisten, een ruime meerderheid in de Staten, gaan wij werken aan de vernieuwing van Brabant en het creëren van banen. De andere drie partijen in deze coalitie hebben aangegeven daar met de VVD meer vertrouwen in te hebben dan met het CDA. En dat streelt ons.” Een 'Ruit om Eindhoven', meer asfalt voor het zuidoosten van Brabant, maakt van dat nieuwe Brabant geen deel uit, zet SP'er Nico Heijmans uiteen: „De VVD heeft eieren voor zijn geld moeten kiezen.” Dat ziet Pauli dan weer anders: „De mobiliteit van het zuidoosten van Brabant blijft op de agenda, maar er zijn alternatieven voor een weg door het Dommeldal. Welke, dat gaan we nu onderzoeken.” Tot dusverre hielden VVD en CDA, de twee grootste partijen van Brabant, eendrachtig vast aan de Ruit, al was daar geen politieke meerderheid meer voor. Die opstelling van beide partijen was voor de SP dinsdag reden om voortzetting van de huidige coalitie met VVD en CDA af te blazen.

Formateur Swinkels ging vervolgens onderzoeken of VVD en CDA zaken konden doen met D66, winnaar bij de verkiezingen, en PvdA, grote verliezer. Al snel werd

echter duidelijk dat in die variant geen muziek zat. De Ruit moet wederom een spelbreker zijn geweest.

Ondertussen had de SP, bij wijze van 'schaduwformatie', al contact gelegd met D66 en PvdA. „Dubbelspel”, zo typeert Marianne van der Sloot (CDA). Die lezing wordt onder andere door Anne-Marie Spierings (D66) verworpen: „Ik ga het Marianne bij een kop koffie uitleggen.”

En weer schrijft de SP historie, nu ten koste van het CDA

door Tom Tacken

achtergrond Coalitievorming

Een potje Stratego kun je aan de Brabantse SP wel overlaten. Lukte het Nico Heijmans en de zijnen vier jaar geleden om de PvdA na een decennialange omhelzing met CDA en VVD aan de kant te schuiven, deze keer moet het CDA eraan geloven na wat handig manoeuvreren van de socialisten.

„Historisch”, veinst Heijmans de objectiviteit van een geschiedwetenschapper. „Het CDA, en daarvóór de KVP, is hier altijd aan de macht geweest.” Hoe ze het hem deze keer geflikt hebben? „Dubbelspel”, analyseert Marianne van der Sloot, de jeugdige politica die vanuit het niets de lijst van het Brabantse CDA mocht gaan trekken. Ze heeft het sterke vermoeden dat de SP doelbewust op samenwerking met PvdA en D66 afkoerste, toen zij vorige week dinsdag de bestaande coalitie met VVD en CDA opblies. Dat de VVD zich vervolgens voor dat linkse karretje heeft laten spannen snapt Van der Sloot niet. „Ik onderhandel nooit aan twee tafels tegelijk”, reageert Heijmans op de suggestie van dubbelspel. „Pas ná de breuk zeiden Johan van den Hout (SP-gedeputeerde, red.) en ik dinsdagavond tegen elkaar: laten we niet in een hoekje gaan kniezen en maar eens met D66 en PvdA gaan praten.” Er was immers iets wat die drie partijen bond: verzet tegen een Ruit om Eindhoven. Met z'n drieën zou het ze moeten lukken de VVD ervan te doordringen dat een weg door het Dommeldal, onder of boven de grond, er écht niet inzit. En dat bleek te kloppen: de VVD bond in en liet het CDA schieten.

Heeft de onervarenheid van Van der Sloot het CDA opgebroken? „Nee hoor”, neemt Heijmans het voor zijn collega op. „Maar het was van het CDA geen verstandige keus om ook Ruud van Heugten aan de onderhandelingstafel te zetten. Die is als gedeputeerde door ruiten en roeien gegaan voor die Ruit om Eindhoven.”

En dan blijkt er toch ook nog wat oud zeer in de huidige coalitie van VVD-CDA-SP te zitten. Fijntjes roept Heijmans de zeperd met het fijnstof in herinnering. Tot haar ergernis zag de SP februari vorig jaar hoe de PVV erin slaagde om een scherpere fijnstofnorm voor de intensieve veehouderij van tafel te krijgen. CDA en VVD lieten zo niet alleen coalitiegenoot SP, maar ook VVD-gedeputeerde Yves de Boer in zijn hemd staan. „Het initiatief kwam van het CDA”, reconstrueert Heijmans. „We zagen dat vaker: elke keer als je een stapje vooruit wilde, hield het CDA tegen.” Met name de weg naar een duurzame veehouderij, die Brabant is ingeslagen, denken SP, D66 en PvdA sneller met de VVD dan met het CDA af te kunnen leggen.

Vriendschappen mogen dan ook in Brabant niet eeuwig duren, VVD'er Bert Pauli wil wel zo netjes mogelijk afscheid nemen van de christendemocraten: „We hebben met zowel het CDA als de SP Brabant de afgelopen bestuursperiode echt op de kaart weten te zetten.”

Brabants Dagblad 28 april 2015